

V I E N Y B Ė

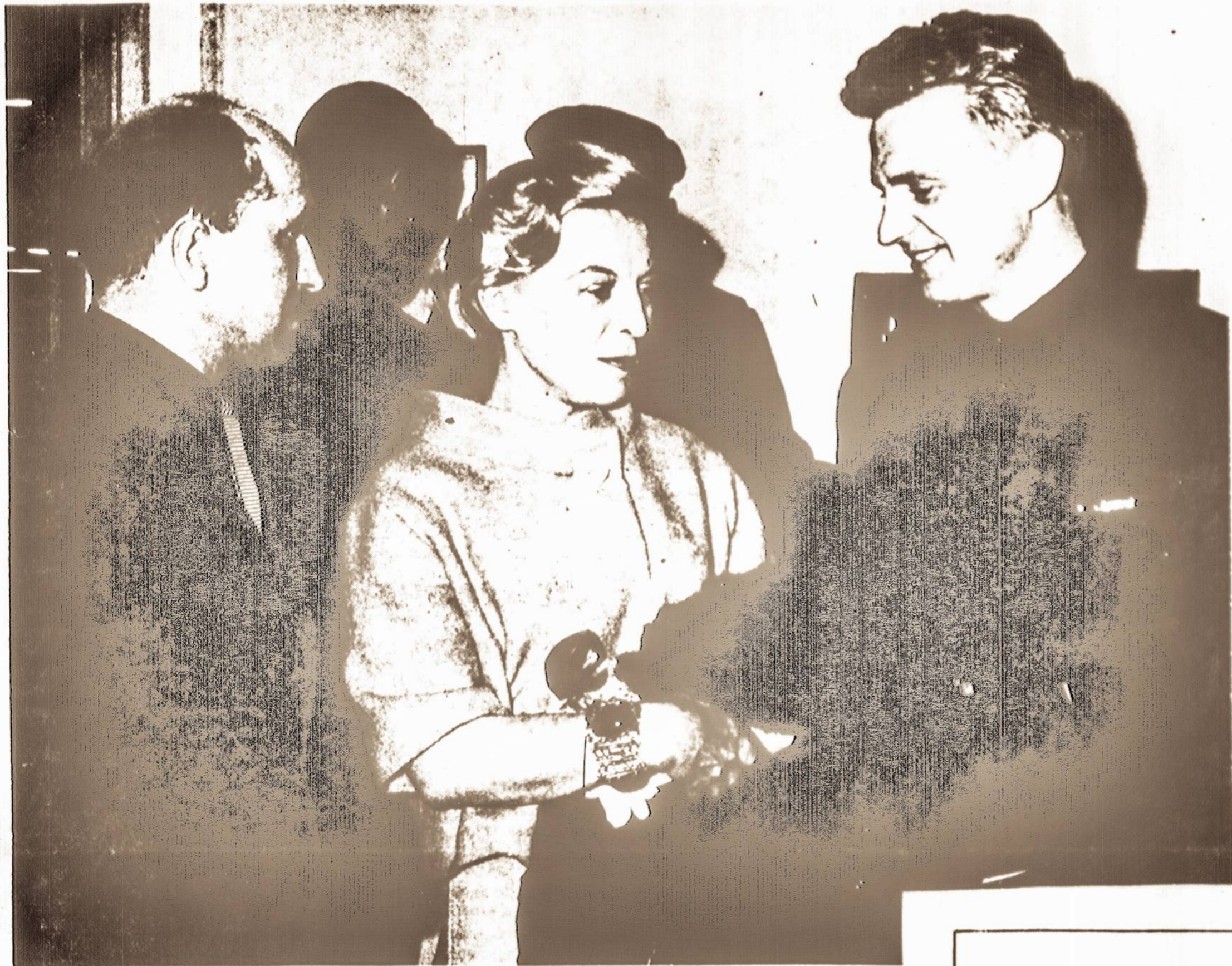
77 M. 14 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. BALANDŽIO (APRIL) 19 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

V. Tysliavienė New Yorke susitinka su svečiais iš Lietuvos: (dešinėje) poetas Justinas Marcinkevičius, su kuriuo ji susipažino Lietuvoje savo apsilankymo metu per Kalėdas ir (kairėje) Sigitas Kregžlė, psichologijos mokytojas. Marcinkevičius ir Kregždė Amerikon atvyko su Sovietų Rusijos grupe, kurią iškvietė YMCA. Jie lankysis Springfield, Mass., Columbus, Ohio, Pittsburgh, Pa., Washington, D. C., Philadelphia, Pa. ir gegužės 11 d. vėl grįžta į New Yorką. Svečiai iš Lietuvos išskrenda gegužės 15 d. (Plačiau apie poetą Justiną Marcinkevičių 6 psl.). S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Negeros žinios lietuviams šiapus ir anapus

Salomėja Narkėliūnaitė

Beveik tuo pačiu laiku šiapus ir anapus geležinės uždangos gyvenančius lietuvius pasiekė žinios, kurios turi pagrindo suneraminti kiekvieną.

Tos žinios, kurių pilnutinė reikšmė tepaaiškės tik vėliau, tiek šiapus, tiek anapus geležinės uždangos atitinkamų pareigūnų, tur būt, bus savotiškai švelniamos. Tai jų reikalas ir pareiga, bet mūsų žmonėms, atrodo, reikėtų žinoti faktus, iš kurių jie ir patys gali pasidaryti išvadas.

Faktai gi yra tokie: Amerikoje politika Kubos ir kitų egzilių veiklos atžvilgiu linksta prie tos veiklos suredukavimo iki minimumo. Pabaltijy tuo tarpu Maskvos rengiama dirva Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų apjungimui ne tik į vieną ūkinį, bet ir politinį vienetą.

Amerikoje vykstančius dalykus anąkart atskleidė du Washingtono korespondentai Chicago American laikraštyje. Paaiškėjo, kad nuo nau-

ju fiskalinių metų Rytų ir Centro Europos Laisvės Komitetai New Yorke sumažinami savo tarnautojų skaičiumi, kad tebus tik po vieną atstovą ir po vieną pavaduotoją ir kad uždaromi Baltų Laisvės Namai New Yorke.

Partinių rietenų suskaldytiems asmenims ir tik amerikiečių dėka laikytiems vieningame komitete gal tai ir nebaisus dalykas, kai dabar tenka girdėti, jog vietoje aštuonių bus du, bet visiems kitiems lietuviams, atrodo, tai jei ne baisu, tai bent skaudu.

Panašiai kai kurie nenusimena ir dėl to, kad amerikiečiai jau nebeduos \$7,000 apmokėti Baltų Laisvės Namų nuomai. Esą, kas čia tokio baisaus. Tie Namai vistiek nebuvo pilnai išnaudojami, be to, trims šeimininkams esant, ir vaikas be nosies — girdi, negalima buvę palaikyti tvarkos, kaip ir negalima surasti kaltininkų, kas suskaldė didžiuosius durų veidrodžius. Esą, būsią pi-

giau dabar, nes su parengimais galima bus persikelti į Carnegie Endowment International Center. (Tai patalpa, esanti netoli Jungtinių Tautų, kurioje nuolatose posėdžiauja Pavergtosios Europos Tautos ir kur dažnai vyksta bendri pabaltiečių ar net ir lietuvių rengimai.)

Suprantama, Carnegie patalpos yra neblogos ir net moderniškesnės, bet čia gi ne tas reikalas. Svarbu tai, kad pabaltiečiai jau neturės savo patalpų, kurias kasdien posėdžių salėje puošė jų tautinės vėliavos, kad neturės tų patalpų, kurios giliai įėjusios ne tik į kiekvieno newyorko pabaltiečio, bet ir daugelio svetimtųjų ir amerikiečių gyvenimą ir atminimą, nes jie visi žinojo, kad tai buvo Baltic Freedom House arba kaip vėliau jie buvo pakeisti į Free Baltic House.

Salę susirinkimui ar pobūviui galima pasisamdyti bet kur, bet turėti savo atskirą "respubliką," kaip pabaltiečiai yra turėję savo

Nukelta į 8 psl.

PANAUDOS SPAUDĄ TURIZMO PROPAGAVIMUI

Kaip pranešama iš Washingtono, New Yorke yra projektuojama sušaukti svetimkalbių laikraščių atstovų konferenciją, kurios tikslas būtų aptarti būdus ir priemones, kaip tą spaudą galima būtų labiau panaudoti, propaguojant turizmą Amerikoje.

Šį sumanymą valdžiai yra pateikęs newyorkietis kongresmanas John J. Rooney (demokratas).

Jis anksčiau savo laiške prekybos sekretoriui aiškino, kad Amerikoje plačiai skaitoma svetimomis kalbomis leidžiama spauda galėtų pasitarnauti užsieniuose propaguoti turizmą Amerikoje. Esą, daug kas tuos laikraščius skaito užsieniuose ir tie laikraščiai galėtų skelbti "Visit U.S.A." informaciją:

* Antanas Varnas išvyko į Washingtoną, kur jis atstovaus Vienybės Valstybės Departamente įvykstančioje spaudos konferencijoje užsienio politikos klausimais balandžio 22 ir 23 dienomis. Konferencijoje pranešimus duos prezidentas Kennedy, V. D. sekretorius D. Rusk ir kiti augšti pareigūnai.

MES

VYTAUTAS SIRVYDAS

Velykos primena ir tikinčiųjų Kristaus ir netikinčiųjų gamtos Prisikėlimą. Kas dabar neša tautos Prisikėlimą Lietuvoje? Kada gi ten bus tikrai Linksmos Velykos visiems lietuviams?

Prie eilės mūsų veiksnių pareiškimų (prof. Kairio, dr. Trimako, L. Šimučio, V. Sidzikauskos), kad Linksmas Velykas tauta susilauks tik po "ilgų distancijų," pridėkime diplomato dr. Bačkio mintį Vasario 16-tos minėjime: Prez. Kennedžio pareiškimai, pareigas perimant, yra mums įspėjimas, kad kova gali būti ilga (ji jau eina 23 metus). Ji reikalinga patvarumo ir pasiaukojimo. Laisvame pasaulyje gausu manančių, kad taikus sugyvenimas su Sovietija įmanomas.

Ilgoms distancijoms pagrindą nustato vieno rimčiausių mūsų istorikų, dr. A. Šapokos Žodžiai (tarti 1955 m.): Lietuva laisvę atgaus tik Sovietijai subyrėjus — privalome būti realistai! Šios pažiūrės sveikumą (kalbėdamas apie carų Rusiją) įsakmiai faktais įrodė prof. Sennas savo The Emergence of Modern Lithuania.

Tikėti tautos prisikėlimu — ir jam dirvą padėti ruošti — kiekvieno išsivio pareiga!

Jau šiandien gyvename ateities šėšėliuose. Dabartis juk ateities pradžia. Prieš dvidešimt metų prieš Vienybės įkūrimą žymus anglų valstybės vyras Gladstone tarė priešams praplėsti balsavimo teises visiems piliečiams: Prieš ateitį kovoti negalima — laikas mūsų pusėje. Vyro George Eliot slapyvarde rašiusi anglė poetė eilavo: Dabartis ir praeitis juk stovi ateities, kurią auklėja praeitis. Kaip puiku būtų, jei ir

Nukelta į 8 psl.

Miami lietuvių choras, kuriam vadovauja Anita Karns (viduryje). Jos kairėje - K. B. Kriaučiūnas.

Rūtos ansamblio koncertas

Balandžio 27 d. ruošiamas "Rūtos" ansamblio koncertas kelia susidomėjimą New Jersey lietuvuose. Po ilgesnės pertraukos "Rūtos" ansamblis pasirodo su plačia ir įdomia programa, dalyvaujant ansamblio solistams: J. Mackevičiutei, F. Schirus ir jau žinomam L. Stukul.

Programoje, be lietuvių autorių T. Brazio, J. Saulio, K. Kavecko, B. Budriūno, B. Jonušo bei L. Andriūno, bus atliekami ir amerikiečių kompozitorių S. Foster, R. Rodgers kūriniai bei ištraukos iš operų "Likimo Galia" ir "Nabucco" abi G. Verdi, Mišrus ir vyrų chorai su solistais.

Ansamblis smarkiai dirba ir repetuoja du kartu per savaitę. Įvertindamas šio pirmojo ansamblio New Jersey darbą, daugelio lietuviškų darbų rėmėjas Jonas Krukonis iš Paterson, N. J. paaukėjo ansambliui \$50.

Reikia tikėtis, kad koncertas sujudins visus New Jersey ir apylinkių lietuvius pamatyti ir išgirsti "Rūtos" ansamblių su nauju repertuaru iš savo gausių atsilankymu parems šio ansamblio kultūrinį darbą.

Po koncerto šokiai, grojant geram orkestrui. Koncertas vyks Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second St., Elizabeth, N. J. Pradžia 7:30 val. vak. punktučiai. Bilietus į koncertą galima gauti pas visus ansamblio narius. Bilietų kaina perkant iš anksto \$1.50, prie įėjimo - \$2.

Rūtos ansamblio rėmėjas Jonas Krukonis įteikia \$50 čekį. Iš k. į d.: Ansamblio pirm. inž. V. Mėlinis, J. Krukonis, sekr. D. Dutkutė ir dirig. A. Kačanauskas.

NEOLITUANŲ ŠVENTĖ PHILADELPHIJOJE

L. S. T. Korp. Neo-Lithuania. Philadelphijoje rengia metinį ir korporacijos 40 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks balandžio 27 d. (šeštadienį) 7 val. vak., Ritz Hall, 629 - 633 W. Hunting Park Avenue, (tarp 6 - 7 gat. šiaurės Philadelphia).

Programoje bus: iškilmingas posėdis - Korp. pirm. žodis, vėliavos įteikimas, fil. dr. J. Puzino žodis, juniorams spalvų uždėjimas; meninė dalis - korporantės - A. Kaulinytė pianistė, B. Pumpulytė - smuikininkė ir kt.; vaišės, bufetas ir šokiai grojant geram Havajiečių orkestrui, gėlių valsas ir kt.

Bostono BALFO 17-tas skyrius šaukia visuotinį narių susirinkimą 1963 balandžio 24 d. 7:30 val. vakare, Liet. Pil. Klube So. Bostone, Darbuotvarkėje: pranešimai metų darbo ir Seimo, įvykusio 1962 m. ir direktorių suvažiavimo balandžio 20 d. New Yorke. BALFas kviečia visus lietuvius dalyvauti susirinkime, kad galėtume daugiau padėti broliams lietuviams, kurie nekaltai kenčia Sibire ir kituose kraštuose.

VIENYBĖ REIKALINGA PAGALBOS SKOLOMS UŽ MAŠINAS APMOKĖTI

Turėdama nemažai finansinių sunkumų, Vienybė priversta kreiptis į savo skaitytojus, norėdama sukelti \$5,000 fondą skoloms už mašinas apmokėti.

Redaktoriui ir leidėjui Juozui Tysliavai mirus, tapo paveldėta visa eilė skolų, kurios dar nebaigtos išmokėti. Didžiausioji jų buvo - \$9,738.44 už naujas Friden mašinas, kuriomis renkamas laikraščio tekstas, ir foto aparatūrą naujai ofsetinei sistemai. Mašinos buvo nupirktos išmokėjimo būdu ir beveik du trečdaliai - \$6,315.28 - jau išmokėta New Havene mirusio vienybės šio S. Cverkos palikimo dėka.

Likusioji skola už mašinas turi būti apmokėta greičiausiu laiku, nes kitaip Vienybė tą turtą gali prarasti, nežinint išmokėtos sumos.

Kaip visiems žinoma, velionis Juozas Tysliava beveik visą savo gyvenimą Amerikoje pravaikščiojo, asmeniškai lankydamas skaitytojus, rinkdamas Vienybę prenumeratas ir aukas. Tai iš dalies pakirto jo sveikatą ir per anksti išplėšė jį iš gyvybių tarpo.

Dabartiniai Vienybės leidėjai, redaktoriai ir bendradarbiai taip pat deda visas

pastangas, kad seniausias pasaulyje lietuviškas laikraštis egzistotu. Atsakomybė nemaža ir vargo pakeliama labai daug. Tą našumą galėtų palengvinti Vienybės skaitytojai, vien atsilpygindami už prenumeratą, kiti - savo aukomis.

Daugelis skaitytojų anksčiau pratę, kad juos kas aplykty, gal ir ne iš blogos valios nepasirūpina užsimokėti už prenumeratą. Ir kai tokių esama ne vieno, tai susidaro nemaža suma, kuri kaip tik šiuo svarbiu momentu Vienybei labai reikalinga. Jei mes ją turėtume, tai nereikėtų nė šio kreipimosi.

Penki tūkstančiai dolerių pačiai Vienybei yra didelė suma, bet jei ją padės sukelti visi vienybėčiai, vien atsilpygindami už prenumeratą, kiti savo auka, tai tuos pinigų bendromis jėgomis sukelsime nesunkiai.

Maloniai kviečiame į talką šiuo sunkiu Vienybės momentu.

LEIDĖJAI

* A. Žemaitis iš Englewood, N. J., pratęsdamas savo prenumeratą trims metams, dar atsluntė 10 dol. auką Vienybei.

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Vyt. Beleckas, sav.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIONAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Lietuviai pagerbė — Chicagos burmistą

Lietuvių-Amerikiečių Demokratų Lyga, minėdama savo 25 metų gyvavimo sukaktį, kovo 24 d. šauniame Pick - Congress viešbutyje buvo surengusi Chicagos miesto burmistro Richard J. Daley pagerbimą.

Šis pagerbimo pobūvis buvo sujungtas su Richard J. Daley rinkimine kampanija, jam kandidatuojant perrinkimui trečiam terminui. Be abejo, lietuviai čia pasitaravo teigiamai, nes balandžio 2 d. rinkimuose R. Daley laimėjo 137,531 balso persvara prieš lenkų kilmės Benjamin Adamowski.

Apie 800 pobūvio dalyvių buvo pavašinti ne tik vištiena ir gėrimais, bet ir gražiomis kalbomis R. Daley adresu. Čia kalbėjo Amerikos lietuviai veikėjai: Jack Jatis, Alexander Kumskis (jis vadovavo ir visai propagandai), dr. Joseph Jerome ir kt. Iš žymesniųjų amerikiečių žodį tarė senatorius Paul Douglas.

R. Daley čia gavo kelis atžymėjimo ženklus jaunimo vardu dovaną įteikė J.

Žemaitis, o visų lietuvių - "Lithuanian American Civic Leadership Award" - Walter S. Baltis.

Gausy publikos būrį palinksmo solistai Al. Brazis, Roma Mastienė ir Ateities šokėjų grupė.

Prie garbės stalų matėsi lietuviškų organizacijų atstovai: Z. Dailidka, A. Keželis, K. Žirgulis, dr. J. Žirgulenė, Pr. Šulas, Ed. Šulaitis, N. Gugienė, Ch. Petrila ir kiti.

Tai, iš tiesų buvo šaunus parengimas, kokių lietuvių retai surengia. Dalyvių dauguma buvo jau Amerikoje gimusieji lietuviai, kuriuos kituose parengimuose retai galima sutikti.

Pažymėtina, jog tą pačią dieną vykęs Draugo koncertas ir vakarienė buvo nustumti šio demokratų parengimo. Draugo koncertas pajėgė sutraukti tik apie 600 žmonių, o vakarienė - apie 150. Gal būt, dėlto Draugas Lygos pobūvio nuotraukas įėjo kaip apmokamus skelbimus. E. TYL.

Mėras Richard J. Daley Chicagos lietuvių pagerbtas kovo 24 d.

CHICAGIEČIŲ PARODA

KELIAMA Į LOS ANGELES

Balandžio 6 d vakare buvo uždaryta 2 savaites besitęsusi chicagiečių dailininkų Viktoro Petravičiaus ir Juozo Pautieniaus jungtinė paroda.

Ši paroda praėjo dideliu pasisekimu. Ją aplankė apie 600 asmenų, nors svečių knygoje pasirašė 420 lankytojų. Svečių knygoje figūruoja ir Chicagos miesto burmistro Richard Daley pavardė.

Nemaža darbų buvo nu-

pirkta dailės mėgėjų, gražiai atsiliepusių apie šių skirtingų krypčių dailininkų kūrybą. Nežiūrint to, kad Draugo dienraščio (balandžio mėn. 6 d. numeryje) vieno kritiko plunksna nuvertino dail. J. Pautieniaus išstatytą kūrybą, parodos lankytojai abiem dailininkams skyrė maždaug vienodą dėmesį.

Dabar paroda bus perkelta į Los Angeles, kur ji atidaroma balandžio 20 d. E. TYL.

PRANEŠIMAS DĖL DAIL. KOLBOS NETEISĖTŲ VEIKSMŲ

Lithuanian American Art Club valdyba praneša visuomenai, kad buvęs Čiurlionio Galerijos pareigūnas Z. Kolba, pasivadinęs Č. Ga-jos administratorium, rašydamas raštus, savo privatinį butą naudoja Čiurlionio Ga-jos adresu, o taip pat jos oficialius blankus ir antspaudą. Už tuos neteisėtus veiksmus ir dailininkų bei visuomenės klaidinimą, LAM Klubu valdybos nutarimu patrauktas Menininkų Klubu Garbės Teisman.

Pranešama, kad Čiurlionio Galerijos adresas tėra

vienas - Jaunimo Centre - 5620 S. Claremont Ave., Chicago 29, Ill. Telefonai: Pr. 8-7227 ir vyr. direktoriaus Viktoro Petravičiaus tel. 776-3997.

P. Gaučys, Lith. Amer. Art Club pirm., A. Kairys, sekretorius

* Cicero ateitininkai balandžio mėn. 27 d. šv. Antano parap. salėje rengia vaishes su pasilinksminimu.

VIENYBĖ - GERIAUSIA DOVANA DRAUGUI

Tautinių šokių šventė

A.L. Gimantas

- Jaunimo šventė!

Jau vis daugiau ir dažniau mūsų laikraščiuose skaitome apie artėjančią Tautinių šokių šventę - festivalį Chicagoje liepos pirmosios savaitės pabaigoje. Vėl girdime raginimus, prašymus, kvietimus, kiek galint gausiau atsilankyti toje šventėje. Dažnai apeliuojama į mūsų tautinį susipratimą, savigarbą, pareigos supratimą ir kitus jausmus. Ir, tokie priminimai, gal jau ir skamba kiek banaliai ar įkyriai, bet, esmėje, yra pakankamai tiksūs ir tikrai verti mūsų visų dėmesio.

Galimas dalykas, kad tūlam tautiečiui lietuviškosios šventės, kaip Dainų Taut. šokių ar pan., gali atrodyti pakankamai pigi pramoga, neverta tų milžiniškų pastangų ir išteklių, kurių nenoromis, bet ir neišvengiamai pareikalauja tokių didelių festivalių ruošimas.

Kitas sako, girdi, jei būtume Lietuvoje, laisvi, tai galėtume ir privalėtume ruošti tokias šventes, suvažiuoti iš visų kampų į Vilnių ar Kauną, na, ir tiek savo, tiek ir žiūrovų džiaugsmui, šoktume, dainuotume. Bet, kam to viso čia, išieivijoje?

Jei kalbėsime apie Taut. šokių šventės svarbą, spaudoje jau skaitėme visą eilę rimtų argumentų, kodėl jos reikalingos ir ką gero atsiekia, tiek savųjų, tiek ir svečiųjų tarpe.

Bet, regis, kalbant apie šventę, ar tik nepermažai pabrėžiamos lietuviybės išlaikymo pastangos, ypač, kiek jos liestų mūsų jaunimą. Pakalbėkime su lietuviškųjų mokyklų mokytojais, išgirsime mūsų pedagogų nuomones, kurios, aplamai žvelgiant, yra itin palankios tokios, kaip Taut. šokių šventės, ruošimo reikalui ir, pabrėžtina, kaip tik reikalauja ir tikisi dar daugiau panašių priemonių, kurios savąja svarba labai teigiamai prisideda prie lietuviškųjų nuotaikų žadinimo, palaikymo, mūsų jaunimo tarpe.

Tie, kurie dirba su mūsų atžalynu ar bent gyvai seka ir stelojasi kiekvienu lie-

tuviškuoju žingsniu išieivijoje, sutinka, kad tokia šventė yra pakankamai gera priemonė, siekiant didesnių laimėjimų, daugiau naudojančios esmingesnėmis priemonėmis (mokyklos, jaunimo stovyklos, literatūra organizacijos, etc.), nes ir pats ruošimasis šventei, juk labai suartina tarpusavy jaunuosius.

Kas tuo netiki, tegu tik pasižvalgo savo gyv. vietovės taut. šokių ratelio, sambūrio, ansamblio aplinkoje. Kokių didelių užsidegimų jaunieji ruošiasi būsimai šventei, kokių uolumu lankomos repetitijos, kaip stengiamasi kiek galint geriau atlikti prisimta mielą pareigą ir tinkamai pasirodyti šventėje.

Greit mūsų periodikoje pasirodys reportažai apie įvairių vietovių pasiruošimus šventei. Iš jų dar daugiau patirsime apie uoliuosius liet. šokių puoselėtojus, susipažinsime su jų vadovais ir pačiais šokėjais. Pamatysime, kiek daug darbo, širdies ir pastangų bendrajam reikalui atiduoda lietuviškojo jaunimo kolektyvai, kurie yra puikiai įsisąmoninę, kad viliojantis pavašarė dienų "good time," tikrai gali būti padėtas į šalį, visą savąjį laisvalaikį savo noru aukojant lietuviškajam reikalui.

Nebūtina į tai tektų žvelgti, kaip į jaunimo kokią daromą didžiulę auką. Ne. Bet tai liudija apie labai gražų lietuviškosios pareigos supratimą, kartu rodo ir mūsų jaunųjų kilnius nusiteikimus, visai nesivarginant tūly statomu klausimu - kodėl aš turiu būti ar jaustis lietuviu?

Dar daugeliui jaunuolių toks klausimas išvis nekyla, nes jie jaučiasi esą lietuviai ir tokiais ir tenori likti. Tad, būtų labai prasminga ir būsimą Taut. šokių šventę vadinti kartu ir mūsų viso jaunimo švente. Tėbūna tai jų šventė, jų dienos, lietuviškojo jaunimo dienos Chicagoje!

Ir sovietinamoje Lietuvoje ruošiamos panašios šventės, galima tik, kad grynai lietuviškieji tokių švenčių aspektai ten turi būti užgožiami svetimais lietuvių širdžiai motyvais, atmiešiami propaganda, pirmoje eilėje keliant partijos svarbą ir jos reikalus, kurie, juk taip yra tolimi lietuviškiems reikalams.

Išieivija, tiesa, tokias šventes tegali ruošti žymiai mažesniu mastu, neturime čia pakankamai jėgų, išteklių, pagaliau, negausūs ir esame. Bet, vienu galime džiaugtis ir didžiuliu, kad niekas, o niekas mums iš viršaus negali primesti ar duoti kokių nurodymų, pridėtinų nuspalvinimų ar pigios propagandos.

Ir mūsų Taut. šokių šventė tėra grynai kultūrinis -- visuomeninis įvykis, siekias palaikyti mūsų visų lietuviškąsias nuotakas, stiprinti jas, na, ir parodyti sovietinamam kraštui, kad išieivija dar yra pakankamai stipri lietuviškajame tikėjime, kad dar turi pakankamai jėgų ir noro puoselėti mūsų tautines vertybes, kultūrinės apraiškas, tradicijas. Todėl ir tektų laukti, kad JAV ir Kanadoje gyvenę tautiečiai, gausiai užpildys patogias ir erdvas Tarptautinio Amfiteatro patalpas.

Lietuvos Vyčių Choras, neseniai išleidęs ilgo grojimo plokšteles "Težydi vėl Lietuva". Plokštelės išleistos Continental Record Co. New Yorke, padedant J. Žukui.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886 is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

gingą savo tautos istorijos momentą gyvenąs lietuvius galėtų ryškiau pastebėti dabarties dienose savo ateities pasivaidenančius šešėlius! Gal sumaniau ir tvirtčiau nustatyti savo tautinio gyvenimo kelius? Tiesa, žymus "bolševikiškosios" (jakobiniškos) bedieviškosios prancūzų Revoliucijos krypties kritikas, anglas Edmund Burke, manė: You can never plan the future by the past.

Vartau neseniai išėjusius seno Amerikos lietuvių Žemaičių Antano Lietuvos vaizdelius. Daug gražių, lietuviškų minčių! Pavyzdžiui: Lietuva yra mūsų kraštas, mūsų motina, mes jos vaikai... Aplankiau plačią pasaulio dalį, mačiau daug, bet tai, ką mačiau, man neatstoja Lietuvos! — Gaila, ne tokiomis nuotakomis, matyti, gyvena tie, kurie purtos matyti Lietuvos vaizdų filmų, klausyti Lietuvos operų juostelių, skaityti, kad Lietuvoje, be tamsaus, juodo pikto, yra ir šviesi, kovojanti, daigus ateitin leidžianti gyva, būsimoji Lietuva! Tarp senųjų ir dalelės naujųjų Amerikos lietuvių nuotakų skirtumas, matyti, didelis!

4-tą Lituanus žurnalo nr. tenka visu nuoširdumu sveikinti. Atrodo, po 8 metų leidimo, žurnalas, pagaliau, amerikietiška tarant, "is getting into its stride." Tiesa, du svarbiausieji straipsniai ne specialiai žurnalui rašyti, bet įdomūs ir svarbūs mūsų čia augusiam akademiniam ir neakademiniam jaunimui, nes kalba apie tautos pradmenis ir šaltinius, kur galima rasti medžiagos apie dabartį ir kultūrą. Dr. M. Gimbutienės "The Ancient, Religion of the Balts" yra dalis Londone leidžiamos knygos "The Balts" (serijoje Ancient Lands and Peoples). Dr. J. Balio "The Baltic States: A 10-year Survey" buvo pirmiausiai paskelbtas JAV Kongreso Knygyno Journal 1 (1962, gr., nr. 1). Iš mūsų gausios spaudos tik Vienybė jį savo laiku pastebėjo ir įvertino.

MUMS RAŠO:

Vyt. Kavoliui, B. Railai ir
Vyt. Meškauskui

"Kraštutiniai negarbinga yra atsakyti tiesos vien todėl, kad ji ne tavo stovykloje".

Kraštutiniai negarbinga yra atsakyti kovos tiesos lauke. Kuogi mes, vakariečiai, tada skirsimės nuo neapykantos fanatikų — raudonųjų bolševikų.

Juodasis bolševizmas (daugumai) per raudonąjį bolševizmą, o kaltę metą vis kitur. Teisingai A. Musteikis atkreipė dėmesį į vidaus negeroves, (ž. Dirva, 1963 nr. 39 psl. 3). Vienuolinė spauda — Draugas ir Darbininkas vis dar to negali suprasti, o gal jų redaktorai ar dvasiniai politrukai vaidina durnelius?

Ideologinė koegzistencija tikrai yra žūtbūtinis kovos būdas — rezistencija, o ne pigus juodųjų ar rudųjų komunizmo spaudymasis.

Tik koegzistencija arba niekas komunizmo nenugalės.

Ideologinė koegzistencija nugalės tas, kas yra teisin-

gesnis — stipresnis, laikinis pralaimėjimas dar nėra pralaimėjimas ir atsakyti tolimesnės kovos neverta.

Jei kam išelna iš koegzistencijos bizonis (verslas), tai šitai nėra blogis. Tik tegul būna garbingas, teisus.

P. SARPALIUS

Turi viešai atsiprašyti

Teisingai Salomeja Narkeliūnaitė reikalauja Martyną Braką atšaukti šmeižalus.

Žmonės, kurie netgi duoną valgo iš Lietuvos Laisvės Komiteto tarnybos, turi užsimti pozityviai veikla, o ne įsijungti į patamsės galvų šmeižtų kampaniją. Bendrai:

"Neužtenka komunizmu spaudytis, reikia su juo kovoti".

Žmonės, kurie yra moraliskai netvarkoje, ar yra dvasios ubagai, neturėtų būti laisvinimo veiksmų postuose, o jei žodis netyčia išsprūdo, tegul žino kelią jį atšaukti.

P. A. SMALĖNAS

Garbė Stevensonui

Komunistai smirdi, fašistai dvokia, vidurio kelias auksinis

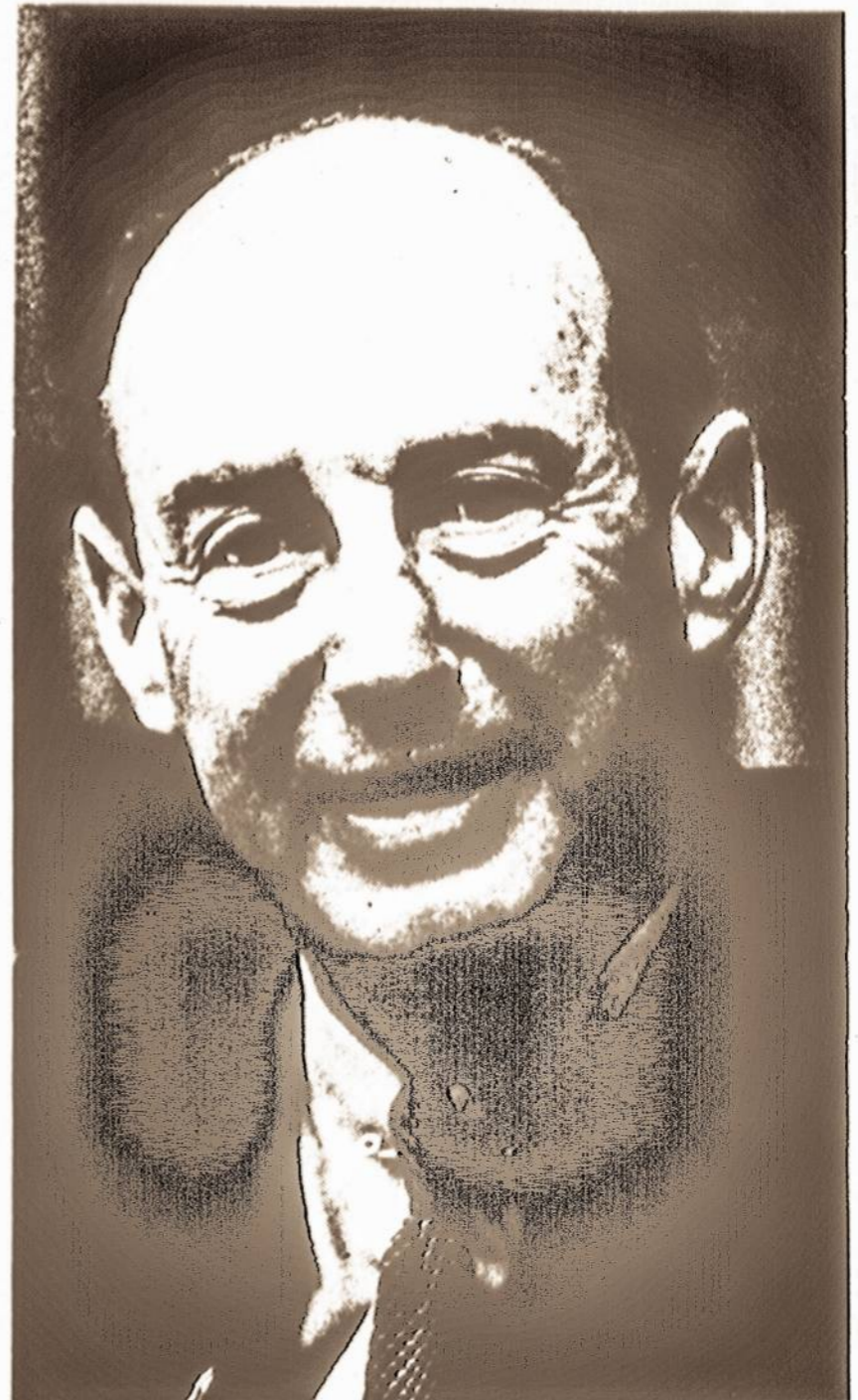
Dauguma šio krašto lietuvių gyvena dviejuose getuose: vienas iš jų raudonai dažytas, kitas turi juodai-rudą atspalvį. Raudonieji yra tik todėl raudoni, kad neturėjo progos nusidėginti Stalino saulutėje. Bet kaip išaiškinti juodrudžių spalvą? Juk jie ir šilta ir šalta matę. Išaugo, tiesa, ir subrendo labai sunkiose kovos už būvį sąlygose, bet jukto-kia kaleidoskopiška gyvenimo patirtis kaip tik turėjo juos prilaikyti nuo kraštutinių.

Nei vieniems, nei kitiems nepagelbsti net tas demokratinis kurortas Amerikoje; jie kaip sirgo, taip tebeserga. Priešingai, abi grupės su savo ligomis taip susigyveno, kad sveikus žmones laiko ligoniais. Tie, kurie serga raudonlige, visus kitus apšaukė juodojo arba rudojo maro aukomis, gi tikros to maro aukos mano, kad visa likusi žmonija serga raudonlige. Aišku, kad sveikieji šiuo atveju yra kryžminėje ugnyje: juos arba priskiria prie fašistų arba prie komunistų.

Tikra laimė, kad abi ligonių grupės nuo sveikos amerikiečių visuomenės yra izoliuotos. Pagaliau ta visuomenė yra tokia stipri ir sveika, kad saujelę bacilų lengvai perneša.

Vienas iš tų, esančių viduryje kuriuos juodrudžiai priskiria prie neva komunistų, yra JAV ambasadorius prie Jungtinių Tautų A. Stevenson. Du kartus kandidavęs į šio krašto prezidentus, universiteto profesorius, advokatas, politikas ir valstybininkas Stevenson yra šio krašto pažiba ir jo intelektualų politinis balsas.

Kas juodrudžiams dar keisčiau turėtų atrodyti, tai faktas, kad Stevensonui šimet garsaus NOTRE DAME katalikų universiteto paskutinio kurso studentai suteikė patriotizmo atžymėjimą. Taip, katalikų universiteto studentai, ne kokie "žydeliai", kurių juodrudžiai visuomet jaučiasi persekiojami (gal tai sąžinės balsas?) ir apie kuriuos jie tvirtina būk tai jie valdą Ameriką.

Ambasadorius Adlai E. Stevenson

Ką Stevenson, priimdamas atžymėjimą, pasakė apie tėvynės meilę, vertėtų įsidėmėti visokių spalvų lietuviams — tai tikri valstai prieš jų ligas.

"Šiandien nelengva būti patriotu," — kalbėjo buvęs Eisenhauerio oponentas, "Nelengva ne dėl to, kad tėvynė būtų sunku mylėti. Nei Nelengva dėl to, kad tėvynė šiandien sunku mylėti tinkamai.

Patl tėvynės meilė yra instinktyvi ir gili. Jos šaknys yra mūsų vaikystėje, kai mes pradėjome patirti, koks džiaugsmingas yra gyvenimas... Pagaliau visai nesvarbu kaip kiekvienas iš mūsų tėvynę įsivaizduoja. Kiekvienam ji yra "namai" — vieta, kur mes praleidome begalines svajonių užpildytas vaikystės dienas, vieta, kuri vis dar sužadina mūsų paslaptį laisvius, gyvenimą įprasminančius

sapnus. Ta vietą mes mylime, kaip mes mylime kasdieninę duoną, vandenį, kaip mylime pirmuosius atsiminimus apie savo motulę, taip kaip mylime patį gyvenimą.

Ne, tėvynę mylėti nesunkul Tėvynę mylėdami mes mylime tai, kas mus padarė tokiais, kokiais esame. Visas sunkumas, kaip aš sakiau, yra tėvynę tinkamai mylėti....

...Mūsų patriotizmas turi būti atskiriantis, ne aklas. Per daug dažnai kas nors pakelia balsą kokio "superpatriotizmo" vardu, kad galėtų nutildyti kritikus ir apskelbti kiekvieną nuomonę skirtumą beveik valstybės išdavimu. Ačiū Dievi, mes iš tos prarajos išsigelbėjome, kai garbingi žmonės galėdavo prarasti savo tarnybas, liudydami, ar valstybės departamente yra 381 komunistas ar ne.

Tačiau netolerantiška dvasia, kuri nedaro skirtumo tarp konstruktyvios kritikos ir "savo krašto pardavimo" arba "buvimo per švelniu su komunistais," arba "kenkiančio Amerikos gyvenimo būdui" dar vis pasireiškia tarp mūsų.

Tėvynės meilės vardu ginti kiekvieną negerovę, kiekvieną savanaudiškumą, kiekvieną įsisėnėjusią poziciją ir privilegiją — kai iš tikrųjų tai yra meilė pasenusioms gyvenimo sąlygoms — tai iš tikrųjų yra pats giliausias melas, prie kurio konservatyvi visuomenė yra linkusi...."

Taip kalbėjo Stevensonas South Bend, Indianoje, kur yra NOTRE DAME universitetas. Taip skamba balsas tų, kuriems kraštutinės kairės ir dešinės pažiūros yra svetimos. Ar išgirs jį mūsų spalvoti tautiečiai? Duok Dievel!

V. J.

A. A. Senatorius J. McCarthy iš Wisconsin valstybės, kurį, atrodo, Stevensonas turėjo galvoj, minėdamas "381 komunistą Valstybės Departamente". Jis prieš dešimt metų buvo pagarsėjęs "komunistų" ieškojimu ir dėl savo perdėjimų buvo Senato viešai papeiktas, o amerikiečių viešosios opinijos išjuoktas. Dabar jau miręs.

UŽPRENUMERUOKITE
VIENYBĖ
artimajam ar draugui

IŠ POEMOS APIE PIRČIUPIO TRAGEDIJĄ "KRAUJAS IR PELENAI"

Aš nežinau, gal ir yra mirtis
Skaudesnė už visos tėvynės mirtį;
Tačiau nėra agonijos, kuri
Baisesnė būtų už tautos agoniją.
Jos lūpos godžiai gauda laisvės orą,
Bet jo mažai, bet jo labai mažai.
Ranka mėšlungiškai suspaudžia kardą,
Nes kardas — jos gyvenimas.

Prasideda tautos konvulsijos —
Jos priešmirtiniai sukilimai.
Tik nesiklaupk, o Prūsija, ant kelių,
Nes žuolai stovėdami numiršta.
Geriau pakelk dar sykį savo kardą
Ir atsigerk lig soties priešų kraujo,
Kad jau po to, kada tavęs nebus,
Jie negalėtų spaudyt tau į veidą,
Į savo kraujo klaną neprispiovę.

Kulka jį kiemo vidury pavijo.
Suklupo senis, bet ir vėl pakilo —
Jo laikas mirt dar buvo neatėjęs,
Tad bėgo svirduliuodamas toliau.
Viena mintis ir vienas noras buvo:
Išgelbėt kryžių ir sudegint jį.
O dar didesnis buvo kitas noras —
Praverti burną paskutiniam šauksmui

Prieš nuolankumą ir žmogaus menkystę.
Ir senis taip tikriausiai ir padarė.
Nes kai jis kryžių nubloškė į ugnį
Ir krisdamas apsikabino liepsną,
Tai pasijuto didelis kaip žemė.
O žemė moko žmogų išdidumo.

Įėjus Motina, lyg niekur nieko,
Pataisė lovą ir nuvalė stalą,
Visus paprašė atsisėst. Pati
Kaip atsistojo asloj — taip ir liko.
Jos basos kojos gėrė žemės vėšą
Ir skverbėsi kaip šaknys į jos gelmę
Ten, kur granito padermės klojėjo,
Kur geležis tekėjo gyslom.

Liepsna pradėjo glostyti jos plaukus,
Paskui nuvilko jos lininį rūbą,
Bet jos pačios nepajėgė prartyti.
Nes ji tada jau buvo Lietuva:
Tiek kartų deginta — ir nesudeginta,
Tiek kartų šaudyta — ir nesušaudyta.
Kada nuo karščio perplyšo asla,
Tai pasirodė, kad jos kojos — šaknys
Įaugę buvo į granitą. Gyslom
Tekėjo žemės kraujas — geležis.

JUSTINAS MARCINKEVIČIUS

Atkelta iš 6 psl.

me, jis vienoje vietoje cituoja, nors ir nenurodydamas autoriaus, vieno J. Aisčio antisovietinio atsisaukimo tekstą, jis šitaip rašo:

Kur savivaldybė mūsų?
Privažiavo aibės rusų.
Alpsta sopuliu tauta
Vėl prie kryžiaus prikalta...

Technišku požiūriu poema gana neblogai sumontuota. Tema vystoma logiškai ir nuosekliai. Visą reikalą šia prasme padidina melodramatiškai makabriška pagrindinių baltiaus scena. Tai jau grynai sovietinis epizodas.

Marcinkevičius turi ne-

maža realaus poetinio talento žymių: lengvai, kartais net puikiai eiluoja, gerai valdo kalbą, turi stilistinę nuovoką etc. Bet jam trūksta pagrindinio dalyko, būtina reikalingo talento realizavimui: kūrybinės laisvės.

A. B.

* Vienuolikos asmenų grupė, kurioje buvo jaunieji kompozitoriai kaip Balsys, Juzeliūnas, Paltanavičius ir kt., tris dienas praleido Talline, Estijoje, kur ne tik aptarė aktualius muzikos klausimus, bet ir pademonstravo savo kūrinius bei pasiklausė savo kolegų esančių kūrinių.

noma, aš pasižadėjau, bet vėliau su Strumskiu susipažinau ir net susidraugavau. Tai štai, kaip mano svajos pradeda išsipildyti! Aš jau įkėliau koją muzikos pasaulin. Žmogus viską gali pasiekti, jeigu labai nori ir turi pakankamai ryžto.

Aplė dvejus metus sėkmingai vargoninkavau Čikagoje, įgijau gero vargonininko vardą, o berengdamas vakarėlius, koncertus, režisuodamas sceninius vaizdelius, tapau ir šokių tokiu visuomenės veikėju, kultūros darbuotoju.

Čikagoje sutikau savo pirmąjį muzikos mokytoją jurbarkietį A. Pocių, kuris irgi čia vargoninkavo ir buvo išgarsėjęs kaip geras muzikas. Jis įsteigė Chicagoje Bethoveno vardo konservatoriją ir ilgalį joje direktoriavo. Šią konservatoriją lankė daugiausia lietuvių jaunimas.

Susipažinau ir su kompozitorium Miku Petrausku, kuris buvo atvykęs į Ameriką, pasirodo, taisy pačiais metais, kaip ir aš. Jis turėjo bėgti iš Lietuvos, nes jam grėsė kalinimas už dalyvavimą 1905 metų revoliucijoje. Tai žymus lietuvių kompozitorius, muzikos meno veikėjas ir šviestis, tauri asmenybė. Chicagoje M. Petrauskas suorganizavo meno draugiją "Birutė." Ir aš slaptaį įstojau į ją, slaptaį dėl to, kad klebonas man ilgai joje direktoriavo. Šią konservatoriją lankė daugiausia lietuvių jaunimas.

Šioje draugijoje buvo susitelkusia visa Čikagos pažangoji, iš darbininkų kilusi inteligentija. Draugijos veiklą ji visapusiškai rėmė: kas medžiagiškai, kas dalyvaudamas chore bei vaidinimuose. "Birutė" draugija statydavo ir sunkesnius veikalus: oratorijas, operetas, ištraukas iš operų. Ilgainiui ji išgarsėjo ir tapo visos Amerikos lietuvių išėivijos pažiba. M. Petrauskui išvykus iš Čikagos, "Birutė" kurį laiką vadovavo St. Šimkus, atvykęs pirmojo pasaulinio karo metu, A. Pocius ir kiti gabūs muzikai.

Pažintis su M. Petrausku turėjo lemiamos reikšmės visam mano tolesniam likimui. M. Petrauskas įtraukė mane į platesnį meninį gyvenimą. Ėmiau dalyvauti jo ruošiamuose koncertuose, spektakliuose. Jis supažindino mane su pasaulietinėms muzikos šedevrais, — su operomis, pirmiausia su Guno "Faustu" ir kitais kūriniams.

M. Petrauskas Amerikoje plačiai pasireiškė ir kaip pedagogas. Ir aš stojau pas jį mokyti. Dabar emė ryškėti mano balko baritoninis charakteris.

Besimokant pas M. Petrauską dainavimo, buvo statoma jo opera "Birutė." Kartą ir man teko šioje operoje vaidinti seną vaidilą. Tai buvo pirmieji mano, kaip operos artisto, žingsniai.

Labai man patiko, užsidėjus ilgy žilų plaukų peruką, prisiklijavus ilgą žilą barzdą, su kanklėmis rankose, mergaičių vaidilučių būryje dainuoti solo "Po tamsiai

Keturi Vėjai aktualūs ir šiandien

Lietuvos moderninio meno sąjudžio leidžiamas žurnalas Keturi Vėjai ir šiandien tebėra reikšmingas, o jo veržlus ir drąsus meniniai ieškojimai randa atgarsį šių dienų kūryboje.

Dabartinėje Lietuvoje, kur meno kūryba griežtai pajungta režimo propagandos tikslams ir kur varžomas kurėjų pastangas savarankiai nušviesti tikrovę bei pareišti savitas mintis, nekaltant jau apie rašytojus ir menininkus, atsiderusius už Lietuvos sienų, kur darbo sąlygos ir praktiški galimūmai neišpasakytai sun-

kūs, visus, kuriems rūpi lietuviškas menas, priverčė iš naujo susidomėti Keturi Vėjais, įvertinant jų pastangas išsiveržti iš stagnacijos ir pasenusių meno formų.

Ketuvių Vėjų sambūris — ugdė pagarsėję Paldieninkai, pastovūs poetų, rašytojų ir menininkų susirinkimai, kur buvo svarstomi meno klausimai ir kritiškai aptariami jų pagaminti kūriniai. Paldieninkai, tai ne snobiško stiliaus paviršutiniškai menu besidomintų asmenų pasižmonėjimai, bet tikra meninio darbo, kaip jie

patys savo laiku sakė, — dirbtuvė.

Keturiavėjininkai nesisitengė save "įamžinti", nesifotografavo, laikydami tai mažareikšmiu dalyku, kas šiandieninėm akim žiūrint, apgailėtina.

Nuotraukoje, kurią matome viršuje (ji labai atsitiktinai neseniai gauta iš Lietuvos), vaizduojami Keturių Vėjų dalyviai (gaila, ne visi), susirinkę su artimesniais bičiuliais bene Augustino Griciaus vardinėse.

Spaudos skiltyse

Maskva pritarė Amerikos pasiūlymui nutiesti tiesioginio susistėkimo liniją tarp jos ir Washingtono. Kubos krizė įrodė, kad įprastieji diplomatijos keliai per lėti dalykams spręsti ir pasaulį nuo netikėto atominio karo apsaugoti. Sovietų pritarimas sveikintinas. Viena, įrodo jų vadų norą vengti atominio karo, bent tol, kol Vakarai per stiprus virsti auka netikėtam rusų puolimui. Antra, įrodo, kad sovietai ne tokie kieti "ne" ir "net" sakytojai. Po šito, gali sekti kitos nuolaidos. Linijos nutiesimas, suprantama, Rytų-Vakarų įtampos neišspręs ir nesušvelnins.

N. Y. Times

* Lietuvoje tikimasi, kad ir šiemet būsiąs vienas lietuvis tarp Lenino premijos laureatų. Pernai, kaip žinia, literatūros premiją laimėjo Eduardas Mieželaitis. Šiemet, manoma, laureatu būsiąs ir skulptorius Gediminas Jokūbonis už savo skulptūrą — paminklą Pirčiupyje. Jau apsilankė iš Maskvos komisija ir susipažino su tuo kūriniu. Apie pačią Pirčiupio tragediją komisijai paaikškino poetas Justinas Marcinkevičius, kuris yra parašęs apie tai poemą. Šiuo metu tasai poetas lankosi Amerikoje.

Per Atvelykį, balandžio 21 d., seniausia lietuviška radijo programa Naujoji Anglijoje, paminėjo 29 metų sukaktį.

DAILININKĖ A. TAMOŠAITIENĖ

5. m. balandžio 19 d. Montrealio Universitete prasidėjo dailininkės Anastazijos Tamošaitienės darbų paroda, kuri tęsis iki gegužės 3 d. Ta proga išleistoje brošiūroje apie dail. A. Tamošaitienės darbus (prancūzų ir lietuvių kalbomis) rašoma:

Kas yra poezija, muzika, tapyba, jei neprasiveržias žmogaus geismas išlikti amžinybei. Viena ar kita forma išsivergti žymę, kad jo kvepuota, gerėtasi, selvertauta, gyventa... Kaip suprasti (ir ar būtina suprasti?) tapybą, poeziją, muziką, kad pajustumėm jų poveikį. Ar būtina žinoti dažų cheminę sudėtį, kad pažintumėm spalvų harmoniją? Ar būtina atpažinti objektus, kad kūrinyse veiktų mūsų psichiką ir pasąmonės laisvumą?

Zinoma — nei kiekvienas tapybinis kūrinys yra tarsi kūrėjo tiesiama ranka išvesti mus iš pablukusių formų, sąvokų, įvaizdžių priemonės į naujus papievius. Žiūrovui valia ją priimti ar atstumti. Nuo jo noro išklysti klajonėn priklauso, kiek jis perpras dailininko nerimą, lūkesčius, svajas bei degimą. Tik viena aišku — jis praturtins save. Užmiršdamas savąjį vienišumą „tikies savo paties buvimu“.

Tokion klajonėn kviečia mus šiandien dailininkė A. Tamošaitienė.

Nedėkingas mokyklinis laikotarpis, reikalaujantis iš dailininko ilgų pratybų, kol prasikala savitas braižas, asmeninis stilius, atrodo, A. Tamošaitienei baigėsi su pirmąja akvarelių bei guašų serija. Staigia užuolanka įžengė ji į lietuviškosios dailės kelią. Vikriai peršoko kūrybinius tarpinius nuo pritaikomosios dailės, eskizinio, dekoratyvinio plokštumo į vidinę ugnim alsuojančius abstraktus Dramatiška abstrakto įtampa, spalvų žaismingumu atkūrė ji, kas buvo pavadinta „nesibaigiančia gamtos procesija“.

Zemė ir tas begaliniai glaudus ryšys su ja, yra nesibaigiantis dailininkės kūrybos šaltinis. Sunku būtų užginčyti A. Tamošaitienės lyriškumą, jos jautrumą gamtai, žemės traukai. Sarmoti rytai, stingstą pazarai, gyvybe alsuoją žemės įsciai kalba savita, giliai išjausta kalba. Ir nebūtinai gamtos! Tolygų įkvėpimą dailininkė prisipažįsta randanti savo kūriniams ir lietuvių poezijos posmuose.

Spalvų darnumas išsivystęs per ilgą tautodailės studijas, įgudimas jas atrinkti kilimams ir juostoms, be abejonės, padarė dailininkę tapybiniuose išskojimuose.

Peizažas, vietovaiždis, implikuoja plačią pagavą: aprėpti žvilgsniu reginį, suskaldyti į sudėtingas dalis ir vėl sujungti saviton harmonijon dėsnų, plokštumų ir linijų pagalba. A. Tamošaitienei ši pastanga neesminė. Jos dėmesys — viena detalė. Žvėrelio pėda keliuko dumblyje išaukia emociją jos sieloj, kurią ji atkurs drobėj, guaše nepriklausomai nuo regėto objekto.

A. Tamošaitienė intymistė, nors jos pamėgtieji tonai (tamsiai žalios, mėlynos, rudos, raudonos spalvos) šiaurietiška rūtūs. Būdinga juodų linijų „ašutinė“, kuria ji mėgsta paryškinti spalvinius akordus, nėra esmėje polinkiu į romantizmą. Tai veikiau savitvardus požymis, atmetęs šiltus spalvų persilieėjimus, moterišką jausmingumą.

Polinkis į kontempliaciją žymus naujojo etapo darbuose, kuriuose dailininkė net atsisako „gamtiškųjų“ pavadinimų.

„Linijų pusiausvyra“, „Spalvų žvilgsniai“, „Lentyniaujančios linijos“, „Spalvoti pokyliai“ — darbai, kurie gal ir atsirado gamtos regejimo poveiky, tačiau jais autorė siekia išsakyti savąjį vidų, savąją emociją.

„Spalvoti pokyliai“ katalogo nuotraukoj — gal tai vejo šokis vingiuos?! Bet spalvų linijų žėrejime permatoma platesnė jausmų gama. Noras pasidalinti gera žinia, krykštavimas sukiny su laiškų rankoj.

„Krumokšnių padrikos“, „Lijudros augmenys“ — nuvarvėjęs stiklas šlapdrības popietė, gali regėtis šaknų raizgynu. Gali tapatintis su nuovargiu, depresija. Bet ar neatsišaukia taip pat užmirštos vaikystės pasakos pradžia?

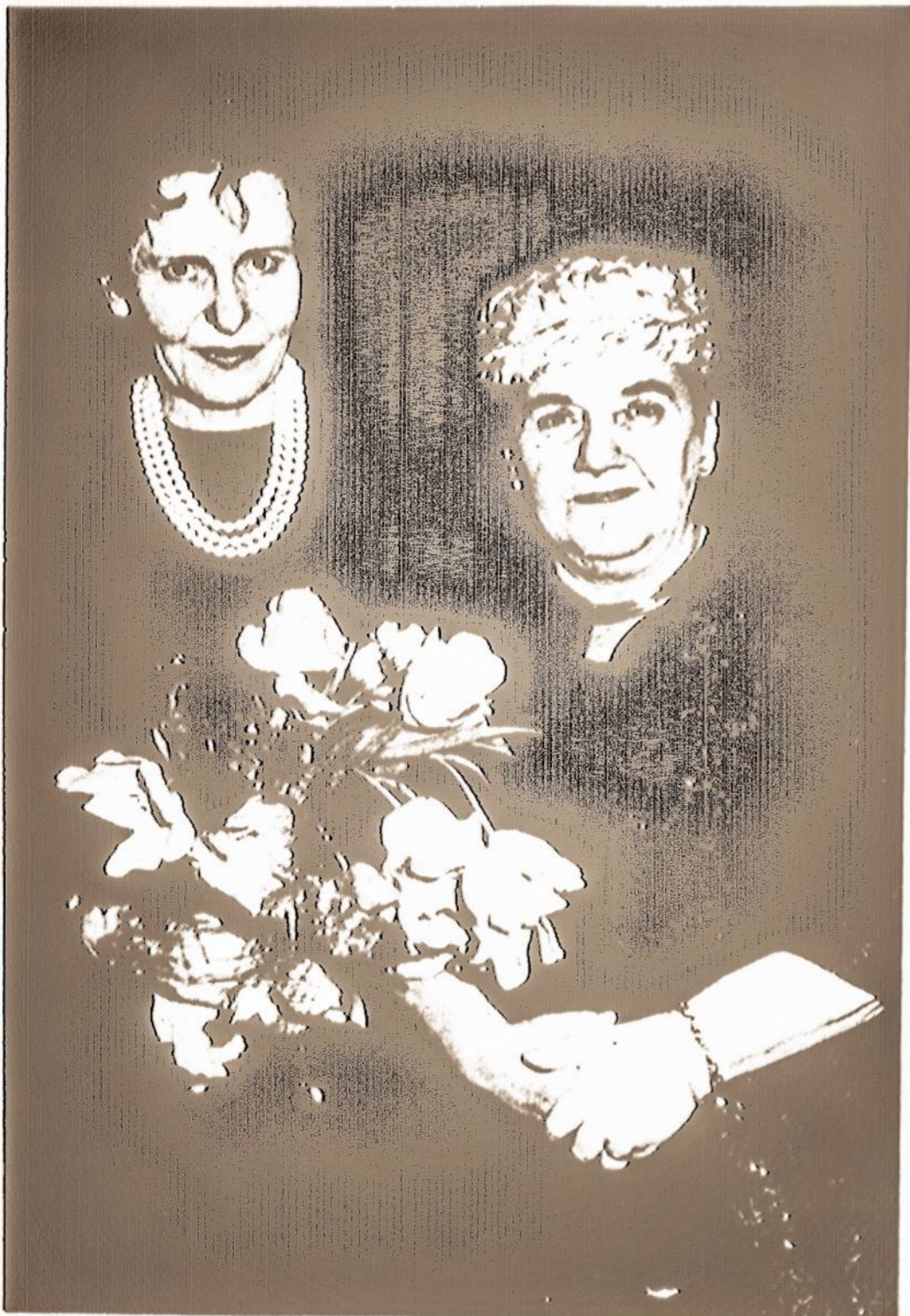
Panašiai kaip „Linijų pusiausvyra“ jau pačiu žodžiu „pusiausvyra“ primenąs kažką neišplėšiamo, neatimamo.

Vienam žiūrovui drobė kalbės apie rimtį, melancholiją, kitam atsišauks reminiscencinė atskala, primindama Baltijos kopas. Ar dailininkė nujautė tas reakcijas?

Abstraktas — mūsų amžiaus dailė, nėra nei dėkingas, nei modernus, nei drąsus menas, jei jo kūrėjui nepavyksta išsauti žiūrove platesnės jausmų gamos. Įtaigiai akcentuodama „mirusįjį ryšį su žeme“, A. Tamošaitienės kūryba tą galią turi. Tikroji kūryba yra vienišoj šauksmas, ištikimybė savųjų vertybių skalei, kurias dailininkas gina rizikuodamas būti nesuprastu, užmirštu.

Niekad šie dalykai nebuvo taip skaudžiai aktualūs lietuviui dailininkui, kaip dabartiniam laikotarpy. Bet ir niekad dailininko įsipareigojimas sau nebuvo toks būtinas lietuvių tautai, kaip šiandien, jei norim savo kultūros išskirtinumo bei brandumo.

M. JONYNIENĖ

Susitinka su reto viešnia: Vienybės skaitytoja ir rėnėja p. Koppienė su savo giminaite Emilija Putvyte, kuri buvo atvykusi iš Connecticut skaityti New Yorko noterius pasakaitos apie 1863 m. sukilimą.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIENYBĖ, 1963 m. balandžio 19 d.

DAILININKĖ MARIJA TŪBELYTĖ-KUHLMANIENĖ suruošė savo darbų parodą, kuri bus atidaryta nuo pusės balandžio mėnesio iki pat vasaros atostogų Portlando universitete. Iškabinta 17 paveikslų, daugumoje įvairūs peizažai, taip pat keletą nature-mortų (dvi gėlės ir vienas portretas). Dailininkė pastoviai gyvena Portlande, Oregon, kur dirba kaip fabriko direktorius jos vyras, inž. K. Kuhlmanas. Ji augina sūnų, kuris jau lanko vietos vidurinę mokyklą.

Naujas moterų klubas

New Havene, Connecticut, naujai susiorganizavo Lietuvių Moterų Klubas, į kurio valdyba įeina: pirm. Genovaitė Vebrienė, vice pirm. Gražina Rannitienė, sekr. Salimėja Valiukienė, išd. Viktorija Mackevičiūtė.

Klubo veikla susikoncentruos į kultūrinių parengimų organizavimą, kurių pelnas bus skiriamas mūsų tautiniams reikalams remti, kaip Vasario 16 Gimnazijai, BALFui ir pan.

Pirmas toks parengimas — koncertas įvyks gegužės 18 d. New Haveno šv. Kazimiero par. salėje, 7 val. p. p. koncerte dalyvauja: pianistė Aldona Kepalaitė, dainininkė Irena Stankūnaitė, poetas Stasys Santvaras. Koncerto programą veda Aktorius Vytautas Valiukas.

MIRE JUOZAS JUOČYS

Balandžio 11 d. Buffalo, New Yorke, ilgesni laiką sirgęs, mirė Juozas Juočys, giliame nuliūdime palikęs seserį, vienybę Oną Yakštienę, dukterį ir sūnų. Juozas Juočys į Ameriką atvyko prieš pirmąjį Pasaulinį karą. Jo žmonai mirus 1955 m., Juočio sveikata pablogėjo ir per eilę metų sunkiai sirgo.

Vienybiutei O. Yakštienei ir mirusiojo dukrai ir sūnui reiškliama gili užuojauta.

MIRĖ REŽISIERIUS R. JUKNEVIČIUS

Vilniaus dramos teatre naują veikalą repetuojant: kairėje natonas režisierius Romualdas Juknevičius su savo kolektyvu. Iš S. Narkėliūnaitės rinkinio

Kaip iš Vilniaus pranešama, tenai balandžio 13 d. mirė režisierius Romualdas Juknevičius. Jisai yra laikomas vienu žymiausių lietuvių teatroly. Jo draugų, mokinių ir gerbėjų pilna tiek laisvajame pasaulyje gyvenančiųjų tarpe, tiek Lietuvoje.

Buvo gimęs 1906 m. Petrapilyje, mokėsis Rusijoje ir Lietuvoje, 1927-28 metais su S. Pilka važinėjo po Ameriką ir organizavo lietuviškus vaidinimus. Vaidybos buvo mokėsis vaidybos mokykloje Olekos-Zilinsko klasėje, o nuo 1930 m. pradėjo vaidinti Kauno Valstybiniame Teatre. Nors režisūrinė veikla savo reikšmė užtemdė vaidybą, Juknevičius buvo itin stiprus, lankstus, didelio sceninio žavesio, čechoviškos technikos aktorius.

Gavęs valstybinę stipendiją, jisai 1934-36 metais studijavo Maskvoje pas Dailės Teatro aktorius, o režisūros mokėsi pas Mejerholdą. Sugrįžęs Lietuvon, 1936-1939 metais dirbo Klaipėdos teatre. Vėliau nacliams

prisijungus Klaipėdą, Juknevičius dirbo Kaune ligi Vilniaus prijungimo, kada tenai išvyko teatro organizuoti su pajėgiu kolektyvu. Čia neilgai padirbėjęs ir bolševikams atėjus, jisai buvo padarytas „deputatu“, ir tą savo įtaką jisai panaudojo išgaunant teatrui žmoniškesnes darbo sąlygas.

Jo pastatytasis K. Inčiūros „Vincas Kudirka“ netrukus bolševikų buvo uždraustas. Teatrui apginti reikėjo sumokėti didesniu prisitaikymu, tai tada jisai įspūdingai pastatė Ivanovo „Sarvuotį 14-69.“ Vokietijų okupacijos laikais jisai sėk-

mingai pastatė Kleisto „Sukultą asotį“ ir Ibseno „Norą“.

Likęs Lietuvoje, pokario metais, Juknevičius pastatė apie 80 spektaklių Klaipėdos, Telšių, Kauno ir Vilniaus dramos teatruose.

„Draugų grupė“, kuri pasirašė nekrologą, paskelbtą Vilniaus Tiesoje kartu su jo nuotrauka sako, kad jis buvo „Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas“.

Reikia manyti, kad Amerikoje esantieji raštingieji jo kolegos nepagalbės gero žodžio tam didžiam teatrui prisiminti.

DIPL. TEISININKUI PETRUI ULĖNI MIRUS,

JO ŽMONĄ IR ŠEIMĄ

giliai užjaučia

ONA IR KIPRAS SAKALAUSKAI
JANĖ JASINSKIENĖ

Oro - daugiau oro!

1961 metais Lietuvos poetas Mieželaitis lankė Italijos Romą ir Turiną. Ten jam italai padovanojo jauno ispano poeto (gimusio 1930 m.), Jesus Pachechos eilėraščių rinkinį "Pristiekiu Ispanijai," kur gaire poetas ima pareiškimą: Jei išgirsite, kad kada nors išsižadėjau Ispanijos ir jos liaudies — nukirskite man ranką! Ispanijos poezijos ir kalbos žinovui Linui Valbasiui padedant, Mieželaitis išvertė kelis Pachechos eilėraščius, ir juos skelbia Vilniaus savaitraštis Literatūra ir Menas.

Skaitytojas Lietuvoje, be abejo, visų pilnumu įvertins Pachechos Šauksmą:

Oras,
Argi Ispanijoje nebėra oro?
Oro, oro!

Arba:
Liesoj! Haudie!
Juk duona ir vanduo jūsų.
O kas pavogė?

Popiežiaus priešvėlykinė enciklika "Pacem in Terris" (Taika Žemėje), kaip pabrėžiama, "skirta ne tik katalikams, bet visiems geros valios žmonėms." Darbininkas sutinka, kad įturinti tikslas "pagerbti aukščiausiu laipsniu asmenį ir išlaikyti taiką bei pasaulinį bendradarbiavimą." Tikslai, aišku, nesutampa su Tėvų pranciškonų leidžiamu Darbininko ir Tėvų Marijonų Draugo nuotakomis: čia vis trokštama Amerikos-Sovietijos karo ir venglama ieškoti bet kokio santykio su broliais Lietuvoje. Laikraščiai, be abejo katalikiški, bet kažin ar popiežiški?

Kapitalistinio ir komunistinio pasaulių karo neišvengiamumu akiai tikėjo Leninas. Jo pažūras apžvelgia Vokietijos Muenchene Washingtono palaikomas Institute for the Study of the USSR savo Biuletenyje nr. 3 Pagrindinę (visų marksistų pripažįstamą) pažūrą Leninas pareiškė 1919 metų rusų partijos programoje: Imperializmo tarpsniu, imperialistiniai karai neišvengiami — karai dėl rinkų, dėl vietos kapitalams, dėl žaliavos ir pigių darbo rankų, žodžiu, dėl vyravimo ir valdymo mažų bei silpnų tautelių."

Kodėl Chruščevas Lenino tikrąsias pažūras dabar iškraipė ir aukštyn kelia taikų sugyvenimą? Biuletenio autorius mano, kad to prie-

žasčių reikią ieškoti atominių ginklų išsivystyme. Jei atominį karą Sovietija ir laimėtų (kas labai ir labai abejotina), civilizacijos griuvėsiuose juk neliktų sąlygų komunizmui kurti! Tiesa, naujausioje partijos programoje, įprastu aukštyn kojom visko vertimu, pasakojama: Taikų sugyvenimą remti dabar yra ir buržuazijos reikalas, nes ji supranta, kad atominis karas jos valdančiųjų viršūnių nepaliktų." Aišku, — nepaliktų nė raudonųjų viršūnių. Todėl Maskvos diktatoriai "revizuoja" tikrąsias Lenino pažūras, kurioms pas mus akiai tebetiki tik Draugo, Darbininko ir Keleivio redakcijos.

Didžiulima mūsų spaudos atkreipė savo skaitytojų dėmesį į amerikiečių kolumnistų rašinį apie tai, kad prez. Kennedy pagrindiniai keičia nuo 1940 metų Washingtono politiką lėšomis remti Europos politinių tremtinių veiklą. Lėšas numatoma smarkiai sumažinti, o nuo 1 liepos manoma uždaryti Baltic Freedom House New Yorke.

Nuo 1940 metų pas mus vyko įdomūs dalykai: Washingtonas ramstė mūsų politinius veiksnius, o mūsų spauda amžinai skelbė rašinius, kad būk Rooseveltas Lietuvą Stalinui parduves! (Išimtis čia buvo Vienybė ir Naujienos). Galbūt, Washingtono kantrybė dėl tokio nedėkingumo jau išseko? O gal pastebėta, kad veik visi "politiniai tremtiniai" virto pastoviais Amerikos imigrantais ir dauguma net teismuose pristekė Amerikai pilietinę ištikybę, atsisakydami Lietuvos? Juk net VLIKe, sakoma, dauguma jau JAV piliečiai!

Įvykiai įrodė Vienybės politinės pažūros sveikumą. Sakėme, kad vienintelė Lietuvos reikalams Washingtono prižiūrėti tikslai, pressure-group organizacija yra ALTA, nes čia JAV piliečių teisėta, visų lietuvių vardu kalbanti ir jų pačių finansuojama. Klek bergždžio piktumo prieš šią sveiką pažūrą buvo palietai! Jei ALTA susilaikydavo kritikos jos skiltyse, tai tik dėlto, kad ALTO vadžios buvo pasenusiose rankose.

V. Meškauskas Dirvoje pasakoja: "Prez. Kennedy patarėjai Bundy ir Rostowas siūlo remtis mintimis, kad Amerikos pagrindiniu

Chicagos (Roselando apylinkės) lietuvaitės atlieka ritminės gimnastikos pratimus su kamuoliais.
Z. Degučio nuotrauka

Po siaurės žvaigžde

Penkių valstybių (Islandija, Norvegija, Danija, Švedija ir Suomija) Europos Šiaurės Taryba suteikė literatūros premiją suomiui rašytojui Vaino Linnui. Jis gimė 1920 m. ir pirmą apysaką išleido 1947 m. Visuomenę ypač sujaudino jo 1954. apysaka "Nežinomas Kareivis," kuriame vaizdavo antrąjį suomių karą su rusais ir baigė sprendimu: Sovietija laimėjo, bet maža, atakli Suomija išėjo gera antroji! Apysakos nuotaka — sumažinti garbę keliams tautos vadams, ją prisegant, mūsų prof. Brazaičio vadinamiems "mažiems, nežinomiems" žmonėms.

tikslu yra pasaulyje sudaryti laisvų tautų bendruomenę, kuri plėstųsi vidaus stiprumu ir trauktų komunistiniame bloke kylančius tautinius polinkius, o šiems privalu teikti visa įtaka, norint sudaryti ten labiau tautinius ir mažiau slėgiančius režimus. Nesu naivus tikėti, kad mūsų veiksnų norai turėjo (ar turi) įtakos JAV užsienio politikai nustatyti — ją nustato pačios Amerikos interesai. Jei ir toliau bus einama šia nauja kryptimi, susilauksime ir Lietuvos okupacijos nepripažinimo atšaukimo." Taip tai taip. Bet Meškauskas pamiršta, jog JAV niekur ir niekad nėra pasisakiusi, kad ji kovos už Lietuvos išlaisvinimą, tai naivu ir net svarstyti, kad mūsų veiksnų ar nevelksnių paveikta — ji tai darytų, kol tokie ar panašūs planai neįjėna į jos interesus. Tačiau yra kitai su okupacijos nepripažinimu. Tai yra oficialiai deklaruota prezidento Rooseveltto ir po to paėliui pakerfojama po jo sekancijų kitų prezidentų ir valdžių. Žinoma, tokį atšaukimą jai padaryti niekas neuždraus, tačiau tai darydama, Kennedy ar kuri kita administracija, turbūt, turės gerokai pagalvoti, ar tai tikrai jos interesai diktuoja.

STEBĖTOJAS

* Hartfordo ir apylinkės lietuvių gausiai aukoja į Lietuvų Fondą; aukų rinkliavos koto nariai: V. Balčiūnas, inž. J. Guntulis, A. Mockus ir kiti vykdo aukų rinkliavą į LF.

Apysakos išpirkta 350,000 egz. Autorius sukūrė iš jos dramą, kuri tapo dažniausiai vaidinamu kūrinium. Susukta ir visus metus Helsinkyje rodytas filmas, pasiekęs ir užsienį. Sakoma, nėra apsiskaičiusio suomio, kuris vienu ar kitu būdu nebūtų susipažinęs su "Nežinomu Kareiviu."

Autorius 1959 m. pradėjo didelę istorinę trilogiją, norėdamas nušviesti suomių tautos gyvenimo 1880-1945 metų tarpsnį. Pradeda tautiniu atbudimu, panašiu mūsų Aušros-Varpo laikams, nes jis ir pas suomius sušvito kaime, kuriam gyveno 70-tas tautos nuošimtis-valstiečiai. Jūs pradėjo veikti miestelėniskos socializmo idėjos, panašios į tas, kurias mūsų prof. Kairis pavaizduoja atsiminimuose "Lietuva Budo," o Bielinis "Penktais Metais." Antroje trilogijos apysakoje Linnas vaizduoja ypatingai daug ginčų keliantį suomių istorijos tarpsnį — 1918 metų kovą tarp "baltųjų" ir "raudonųjų," kada tauta buvo skilusį veik pusiau. Pas lietuvius, kaip žinoma, Penktieji Metal tautos nesuskaldė: 1918 m. reikėjo raudonosios armijos "nešti socializmui," kadangi mūsų visuomenėje pritarimo (nežlūrint įvykio Lietuvy Seime Petrograde) raudoniesiems nebuvo. Ir 1940 m. raudonieji įsiviešpatavo tik Raudonosios Armijos dėka. Suomiai pasipriešino dviem karais. Linnas vaizduoja, kad suomių "baltieji," kaip laimėtojai per daug "balta" savo pusę

nušviečia. Tą apysaka jis siekia atsteigti tikroviškesnį realizmą. Visgi, šis tarpnis pas suomius po senovės sukeltą tiek aistrų, kiek pas mus 1926 m. perversmo svarstymas, kuris dar nesušilaukė šaltos istoriko rankos.

Trečioje apysakoje (Štai, Po Šiaurės Žvaigžde) Linnas vaizduoja suomių 1919-1945 metų gyvenimą, išgyvenusį ir "smetoninio" tipo Lapua fašizmą ir pirmąjį karą su rusais už suomių nepriklausomybę, kuris tautą (išskyrus komunistus) sujungė (kairuosius ir dešiniuosius) į stiprų patriotinį bloką. Už šią tai apysaką Šiaurės Taryba ir suteiks \$8,000 vertės premiją.

Šis suomių rašytojas gerai pažįstamas visoje Europos šiaurėje, prie kurios prof. Pakštas siekė ir Pa-baltijį su Lietuva prijungti. Deja, jis nepažįstamas lietuviams, nes mūsų spauda, viena, apsilėidusi triukšmingaisiais piliečiais, ant-ra, kaip rašytojas Alantas liūdnai pastebėjo — ji neturi laiko pastebėti net kas pas kaimynus latvius ir estus dedasi. Kur turės? Mūsų Laisvė ir Vilnis paver-gė protą Maskvos diktatūrai, o Draugas, Keleivis, Darbininkas ir Naujienos paver-gė protus Laisvės ir Vilnės "diktatūriškoms" mintims apie Vienybę. Mūsų redaktorai ne tik patys savo spaudos neskaity, bet ir neskaity to, kas dedasi ar rašoma pas mūsų tautos kaimynus (nekalbant apie tai, kas išskelbiama Vienybėje).

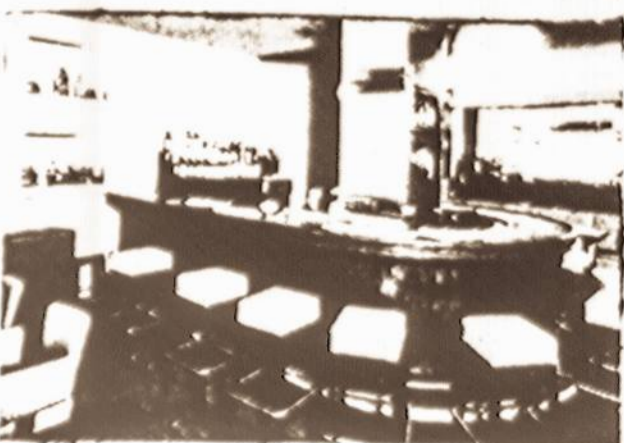
REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestavėms ir
pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

ŠVIOSOS IR SANTAROS FILISTERIŲ NEW YORKO
SKYRIUS MALONIAI KVIEČIA Į SAVO PAVASARIO
BALIŲ, RUOŠIAMĄ SWAN CLUB RESTORANE
GLENWOOD LANDING, LONG ISLANDE
Š. M. GEGUŽĖS 4 D., 8:30 VAL. VAK.

Koktailis - vakarienė, šokiai, grojant J. Thomas orkestrui. Stalams užsakyti ir smulkesnei bei kelio informacijai prašome skambinti Nijolei Valaitienei, telefonas LA 8-2231. Išangos kaina \$10 asmeniui.

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Kovo 16 d. Kauno sporto mėgėjai matė neeilines lengv. atletikos varžybas, kuriose rungėsi žinomieji pasaulio rekordininkai V. Brumel, J. Pres, J. Tez-Ovasian ir geriausios lietuvių pajėgos. Į didžiulę Kauno halę bilietai buvo išparduoti per kelias valandas, kadangi tokie žymūnai Lietuvos žemėje viešėjo pirmą kartą.

Susirinkusi žiūrovų minia turėjo pagrindo džiūgauti, kada lietuvis A. Vaupsas suolyje į toli įveikė pasaulio rekordininką J. Ter-Ovasian. 27 metų amžiaus Lietuvos sportininkas (iš profesijos - žurnalistas) nušoko 7 m. 80 cm., o pasaulio rekordininkas nuo jo atsiliko trims centimetrais. Tai jau antras kartas, kada A. Vaupsas nugalėjo J. Ter-Ovasian, nežiūrint, jog šis savo varžybų Amerikoje metu pelnė uždary patalpų pasaulio rekordą (8.13 m.).

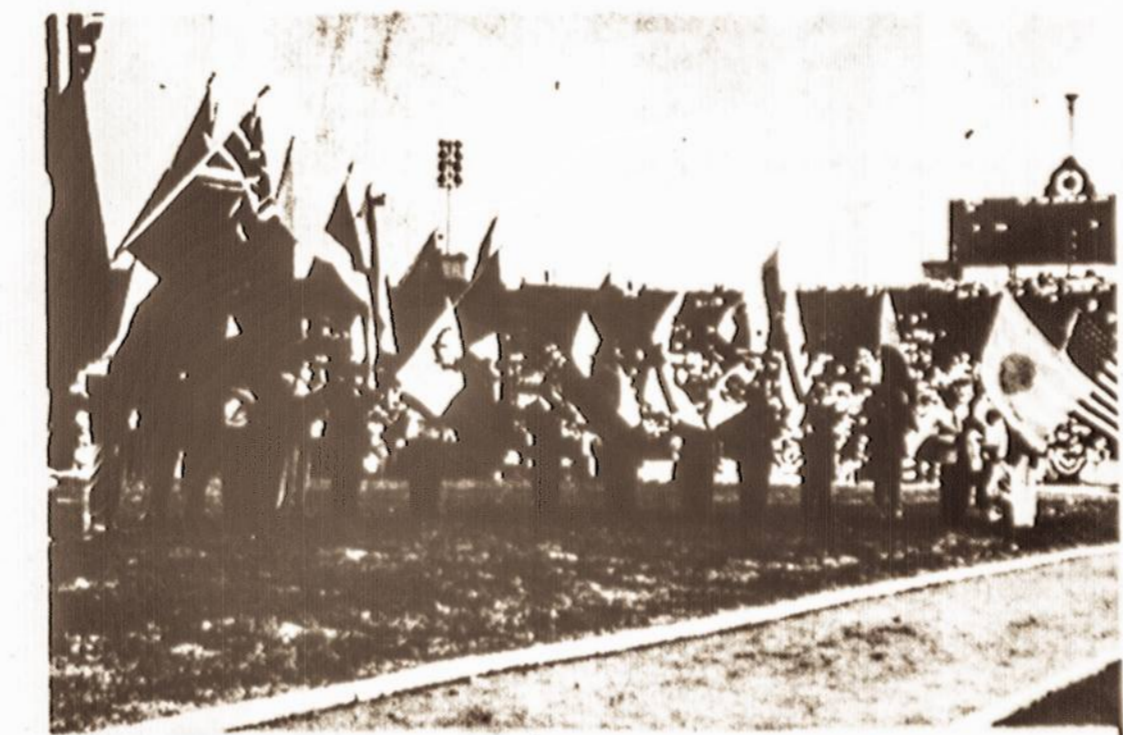
Žiūrovus, kaip praneša Vilniaus Sportas, domino V. Brumel "kosminiai" šuoliai. V. Brumel, įveikęs 2 m. 20 cm. anksti, toli pralenkė savo varžovus ir laimėjo I vietą. B lietuvių tarpo aukščiausiai iššoko R. Žalys - 1.90 m., tuo tarpu, kada V. Brumel pradėjo sokti tik nuo 1.95 m. ribos.

Vilniaus Sporto duomenimis, svečiai pagyrė Kauno sporto halę, žadėdami ir kitais metais čia atvykti varžyboms.

Balandžio 5 d. Prahoje prasidėjo pasaulio stalo teniso pirmenybės (jos tęsis iki balandžio 14 d.), kuriose dalyvauja ir viena lietuvaite - Sov. Sąjungos čempionė Laima Balaišytė. L. Balaišytė pavienėse varžybose yra patekusi į 16 išskirtųjų žaidėjų grupę.

Sov. Sąjungos komandoje nėra 10 metų joje išlūvusio ilgumečio Sov. Sąjungos čempionė, medicinos daktaro A. Saunorio, kuris, spaudos pranešimu, šiuo metu yra nepergeriausios formos. Vyrų rinktinėje dabar yra įtrauktas latvis Z. Kalninis.

Sov. Sąjungos A klasės finalinės grupės varžybose Lietuvos komandos pasirodė nekaip. Kauno Žalgiris užėmė VIII-ją vietą, o vilniečiai - paskutiniąją. Pažymėtinas yra ir latvių nukritimas. Rygos ASK, dar neseniai stipriausioji komanda Sov. Sąjungoje, liko IX-je vietoje. Pirmą vietą užsitikrino ukrainai - Kijevo komanda. Ukrainai anksčiau turėję mažą

Balandžio 20 d. Sao Paulo mieste, Brazilijoje prasidėdavo Pan American sporto varžybos, kuriose dalyvaus tūkstančiai sportininkų iš Šiaurės, Vidurio ir Pietų Amerikos kraštų. Praėjusios Pan American varžybos vyko prieš 4 metus - 1959 m. Chicagoje. Viršutinėje nuotraukoje vaizdas iš šių varžybų atidarymo iškilnių. Žemiau - fotografai, kurių buvo keli šimtai iš viso pasaulio. Akredituotų fotografų tarpe tada buvo ir šių nuotraukų autorius. Ed. Šulaičio nuotraukos

supratimą apie krepšinį, jau sugebėjo toli pralenkti savo buvusius mokytojus.

Vilniaus Sporto laikraštyje (kovo 30 d.) įdėtas aprašymas apie Amerikos lietuvių spaudoje nuskambėjusį Broniaus Rožinsko

Zygį su jachta per Atlantą. B. Rožinskas, anksčiau plaukiojęs po Galvės ežerą, prieš kelis metus persikėlęs gyventi į Lenkiją, su jachta "Hermes II" (iguloje be jo buvo ir 3 lenkai) pasiekė Floridą. Ši kelionė užtruko 5 mėnesius ir 4 dienas, per tą laiką nuplaukiant daugiau kaip 16,000 kilometrų audringuoju Atlantą. Jachta turėjusi 11:45 m. ilgio ir 2.70 m. pločio.

Chicago Lietuvos futbolo komanda kovo 31 d. žaidė pirmąsias šių metų pirmenybių rungtynes lauke. Po blankaus pasirodymo salės futbolo pirmenybėse, Lituanica savo pirmąją varžovą - St. Joseph, Mich. vienuolikę išvykoje sutvarkė net 5:1.

Tačiau sekančiose rungtynė-

ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

Kovo 31 d. buvo baigtos Chicagos "open" šachmatų pirmenybės, šiemet sutraukusios net 124 dalyvius. Jų tarpe rungėsi ir 4 lietuviai su buvusiu Chicagos ir Illinois šachmatų meisteriu Povilu Tautvaišu priekyje.

P. Tautvaišas, kuris pagal "zeitingą" pirmenybėse buvo išstatytas antruoju, 5 kartą pasirodė žemiau savo sugebėjimų ir sugriebė 5 1/2 taško (iš 8 galimų). Jis pralaimėjo 1 partiją ir 3 baigė lygiomis. Kiti lietuviai - F. Šalkauskas, K. Ramas-Ramašauskas ir Vl. Karpuska dar buvo kuklesni laimėjimuose. Pirmenybėse vyravo jaunuoliai, kurie pasidalino pirmąsias vietas.

Susidomėjimas šachmatais Chicagoje auga ir prieauglis, atrodo, tuojau visiškai perims pirmavimą šachmatuose. Gompers parko salėje, kur vyko minėtos pirmenybės, apie 50 žaidėjų buvo jaunikliai. Net 5 merginos kietai rungėsi su vyriškiais. Pabuvojus kelias valandas su išvermingais šachmatininkais, tenka pasakyti, jog jie turi turėti netik gerą vaizduotę, bet ir puikias akis, nes visą pusdienį išsėdėti prižiūrkytoje salėje nėra juokai.

se - balandžio 7 d. pasirodė, jog kai kurių sporto mėgėjų džiaugsmas "sustiprėjusia" Lituanica buvo ankstyvas.

Tą dieną Marquette parke įvykusiame susitikime ji supasavo vidutiniško pajėgumo Lightenings vienuolikei 2:3. Paspirtis, atėjusi iš šiemet į pirmenybes nesiregistravusios Tauro (Bridgeporto) komandos, buvo neveiksminga. Lituanicos senosios pajėgos, dabar gerokai atrupėjusios, nerodo jokių vilčių ateičiai. Balandžio 7 d. rungtynėse pas Lituanicą netik kad nesimatė jokio komandinio žaidimo, bet ir pavieniai nesužibėjo jokia žvaigždėlė.

Su tokio pajėgumo komanda siekti pirmųjų vietų I-je divizione bus sunku, o apie išsilaikymą "major" divizione (jeigu ten laimės deka bus vėl į kopta), negalima nė svajoti.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudo AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* Tryliktosios Lietuvos sportinės žaidynės įvyks New Yorke birželio 29-30 dienomis. Žaidynes vykdys Lietuvos Atletų Klubas. Jau sudaryti organizaciniai ir varžybiniai komitetai.

* Ella Abrolaitienė, ilgametė vienybietė, išbuvusi Floridoje šešis mėnesius, sugrįžo į savo nuolatinę gyvenamąją vietą Belmar, N. J.

* Juzė Augalytė, Lietuvos operos solistė, philadelpietė, sveikindama Vienybę su Velykų šventėmis, kartu atnaujino ir savo krikštasūniui Sauliui Pliuškoniu Vienybės prenumeratą.

* Antano Smetonos piano rečitalis įvyks gegužės 3 d, 8 val. Recital Hall, 130 Claremont Ave., New Yorke.

* Jurgis Marcinkus, ilgametis vienybietis iš Seymour, Conn., jau keli metai kaip išėjęs į pensiją, pastaruoju laiku buvo susirgęs ir turėjo išgulėti apie mėnesį laiko. Dabar, pasveikęs, atnaujindamas prenumeratą, sako: "Aš Vienybę labai myliu."

* William McKeon, New Yorko valstybės demokratų partijos komiteto pirmininkas, aną dieną pareiškė, kad jis visomis priemonėmis kovos prieš dviejų respublikonų neseniai įneštą Albany pasiūlytą įstatymą, kuris apribotų svetimomis kalbomis leidžiamą spaudą.

* Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, ir dr. Ant. Trimakas, VLIKo pirmininkas, peritą ketvirtadienį išskrido į Čikagą tenai dalyvauti veiksmų pasitarime ryšium su Free Europe Komiteto padarytais pakeitimais paskirų tautybių personaliniame sąstate ir bendrai tų komitetų darbe.

BROOKLYNO ŽINIOS

Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubas savo specialiaame narių susirinkime vienbalsiai nutarė parduoti biznį, o namą pirkėjams išnuomoti. Valdyba ir direktoriai pranešė, kad atsiranda svetimtaučių, kurie nori LAPK biznį nupirkti, tik dėl nuomos už namą nesutinkama. Susirinkimas įpareigojo valdybą ir direktorius parduoti ar atskirti, ar abudu – biznį ir namą kartu.

Iš LAPK viršūninkų teko nugirsti, kad Antanas Šlikas, senas LAPK narys, smarkiai sirgo, turėjo tris sunkias operacijas. Bet išgirdęs, kad LAPK nesiseka, biznis neina – reikia pridėti ir pridėti – paaukojo iš LAPK jam priklausančius \$117.

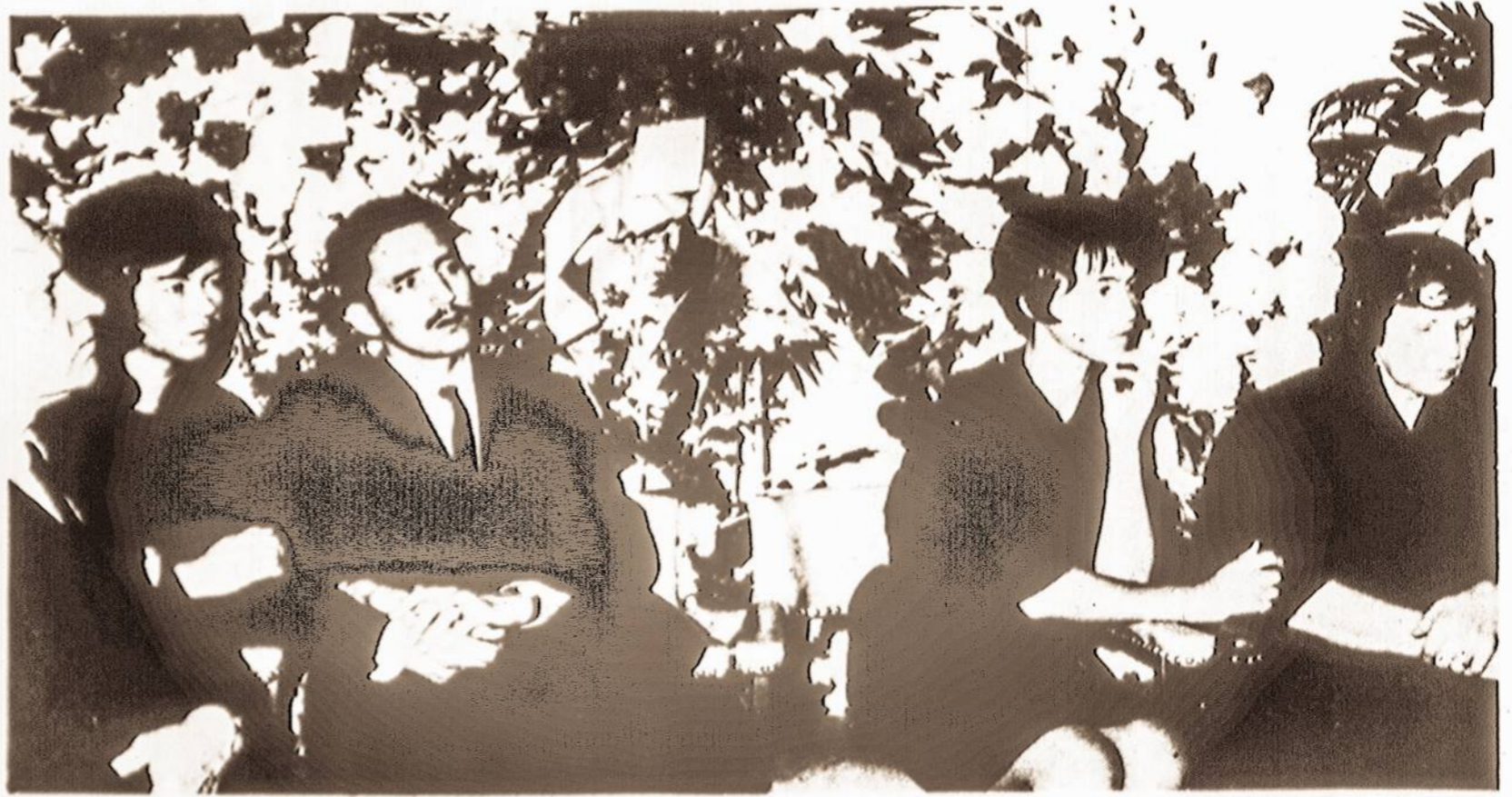
Nepaprastas narių susirinkimas tą dovaną priėmė plojimu. O sekretoriaus perskaitytą LAPK padėkos laišką

Šlikui nariai vienbalsiai patvirtino. Valdybą pagyrė už gestą.

Balandžio 27 d, 7 val, vakare Lietuvos Amerikos Piliiečių Klubo name bus gražus LDD7 kuopos margučių bankietas. Į margučių parengimą ir LAPK pereitame savo narių nepaprastame susirinkime nupirko 5 bilietus. Aldiečiai remia LAPK, Klubas remia aldiečius.

J. V. Stilsono mirties paminėjimo Akademija bus gegužės 11 d, 7 val, vakare Prano Bručo svetainėje, 86-16 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. Akademijos metu kalbės J. Januškis iš So. Bostono, J. Vilkaitis, K. Bielinis, dr. Dagis ir J. Buivydas. Akademija bus įdomi. Visi lietuviai kviečiami joje dalyvauti.

J. B.

Paliko liūdinti Petro Ulėno šeima: Šalinsko laidojimo įstaigos koplyčioje newyorkiečių surengtame atsisveikinime iš k. į d. Lietuvos konsulas Vyt. Stašinskas, Ulėno sūnus Jonas su žmona ir Magdalena Ulėnienė su dukra Birute. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Petro Ulėno netekus

Balandžio 7 d, Brooklyne mirė Petras Ulėnas, būdamas 64 m. amžiaus, buvęs Lietuvos žemės ūkio ministerijos kanceliarijos viršininkas ir vėliau Lietuvos respublikos prezidentūros aukštas pareigūnas, teisininkas.

Kilęs ir išaugęs Aukštaitijoje, Ulėnas buvo Lietuvos nepriklausomybės karų savanoris-kūrėjas, dalyvavęs Klaipėdos krašto atvadavime.

Buvo baigęs telių mokslus Vytauto Didžiojo universitete Kaune.

Vėlonis per visą savo amžių priklausė tautinei srovei. Yra buvęs korp. Neo-Lithuania filisteris bei kitų tautinių organizacijų narys.

Atsisveikinimo su vėloniu vakare, į kurį buvo atvykę apie 200 asmenų, vadovaujant Antanui Diržiui, kalbas pasakė Lietuvos konsulas Stašinskas, ALTO pirm. New Yorke Jurgis Klaučė, Lietuvių Tautinės sąjungos pirm. V. Abraitis, korp. Neo-Lithuanijos New Yorke pirm. Alg. Budreckis ir artimas vėlonio bičiulis Stasys Gudas.

Vėlonis buvo palaidotas Holy Road kapinėse West-

Par tai neseniai jį matėme savo tarpe: Petru Ulėnu, kaip Klaipėdos žygio dalyviui, Klaipėdos sukakties minėjime šiemet sausio mėn. New Yorke prisegamas dalyvio ženklas.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

bury, L. I., N. Y., balandžio 11 d.

Gillame nusiminime vėlonis paliko žmoną Magda-

leną, buv. Valaitę, Kauno Aušros gimnazijos mokytoją, sūnų inž. Joną bei dukrą Birutę.

Velykos pas vienybiečius Amelia Sinušienę ir jos sūnų Walter Brooklyne. Iš kairės: jų giminės Blažiai – vaikai James, Antanas ir Vladas su tėvu Antanu Blažiu iš New Jersey, Ieva Trečiokienė, V. Tysliavienė, Marytė Blažienė, Amelia Sinušienė, Albinas Trečiokas, Ona Lawson (Trečiokienės sesuo) su vyru Edvardu ir Walter Sinus. Sinušienė su sūnum šioje nepaprastai puošnioje Brooklyno rezidencijoje (netoli Vienybės), apsigyveno prieš keletą metų.